

ВИЩИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

25.10.2011 р.

N K/9991/22351/11

Колегія суддів Вищого адміністративного суду України в складі: головуєчої, судді - Васильченко Н. В., суддів: Леонтович К. Г., Черпіцької Л. Т., Калашнікової О. В., Чалого С. Я., при секретарі - Стасюк Р. О. (за участю представників: ГПУ - Турлової Ю. А., позивача - Купріянова Б. В., відповідача - Палія Є. В., третіх осіб - Куца А. В., Державіна В. В.), розглянувши в судовому засіданні касаційні скарги Київської міської ради та ТОВ "Янтра" на постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 24 листопада 2010 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 10 березня 2011 р. у справі за позовом заступника прокурора м. Києва в інтересах держави в особі Державного комітету України із земельних ресурсів до Київської міської ради, треті особи: Товариство з обмеженою відповідальністю "Янтра", Головне управління земельних ресурсів виконавчого органу Київради (Київська міська державна адміністрація), Національний ботанічний сад імені М. М. Гришка, про визнання протиправним та скасування рішення від 26.02.2010 року N 72/3510, **встановила:**

Заступник прокурора м. Києва звернувся до суду із позовом в інтересах держави в особі Державного комітету України із земельних ресурсів до Київської міської ради про визнання протиправним та скасування рішення Київської міської ради від 26.02.2010 р. N 72/3510 "Про передачу земельних ділянок ТОВ "Янтра" для будівництва, експлуатації та обслуговування офісно-торгівельно-розважального комплексу з підземним паркінгом та благоустрою території з наземним паркінгом на вул. Мічуріна, 56 у Печерському районі міста Києва".

Постановою Окружного адміністративного суду м. Києва 24 листопада 2010 року, залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 10 березня 2011 р. позов задоволено повністю.

Визнано протиправним та скасовано рішення Київської міської ради від 26.02.2010 р. N 72/3510 "Про передачу земельних ділянок ТОВ "Янтра" для будівництва, експлуатації та обслуговування офісно-торгівельно-розважального комплексу з підземним паркінгом та благоустрою території з наземним паркінгом на вул. Мічуріна, 56 у Печерському районі міста Києва".

Задовольняючи позовні вимоги, суди виходили з того, що оскаржуване рішення міської ради про передачу земельних ділянок ТОВ "Янтра" прийнято відповідачем з порушенням вимог земельного законодавства, у зв'язку із чим підлягає скасуванню.

Не погоджуючись із рішенням судів, Київська міська рада та ТОВ "Янтра" подали касаційні скарги, в яких просять їх скасувати та відмовити прокурору в позові. Скарги мотивовані невірним застосуванням судами норм матеріального та процесуального права.

Заслухавши доповідача, перевіривши матеріали справи на предмет повноти та всебічності дослідження їх судами та обґрунтованості застосування норм матеріального права до спірних правовідносин, вивчивши доводи касаційних скарг, колегія суддів не вбачає підстав до їх задоволення.

З матеріалів справи вбачається, що предметом позовних вимог прокурора є визнання протиправним та скасування рішення Київської міської ради від 26.02.2010 р. N 72/3510 "Про передачу земельних ділянок ТОВ "Янтра" для будівництва, експлуатації та обслуговування офісно-торгівельно-розважального комплексу з підземним паркінгом та благоустрою території з наземним паркінгом на вул. Мічуріна, 56 у Печерському районі міста Києва".

Обґрунтовуючи своє звернення до суду із позовом, прокурор посилався на порушення оскаржуваним рішенням інтересів держави та зазначив в якості органу уповноваженого державою здійснювати відповідні функції у спірних відносинах - Державний комітет України із земельних ресурсів. В своїй позовній заяві прокурор вказав зокрема про неможливість здійснювати Державним комітетом України із земельних ресурсів належного державного контролю за використанням та охороною земель у зв'язку із прийняттям Київською міською радою спірного рішення.

Вирішуючи спір по суті, суди попередніх інстанцій не перевірили правомірність звернення прокурора з даним позовом, у зв'язку із чим дійшли помилкового висновку про обґрунтованість та підставність позовних вимог.

Приписами пункту 2 статті 121 Конституції України встановлено, що на прокуратуру України покладається представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом. Частинами 1, 2 статті 60 КАС України встановлено, що у випадках, встановлених законом, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, прокурор, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи можуть звертатися до адміністративного суду із адміністративними позовами про захист прав, свобод та інтересів інших осіб і брати участь у цих справах. Прокурор здійснює в суді представництво інтересів громадянина або держави в порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами, і може здійснювати представництво на будь-якій стадії адміністративного процесу.

Враховуючи те, що "інтереси держави" є оціночним поняттям, прокурор чи його заступник у кожному конкретному випадку самостійно визначає з посиланням на законодавство, на підставі якого подається позов, в чому саме відбулося чи може відбутися порушення матеріальних або інших інтересів держави, обґрунтовує у позовній заяві необхідність їх захисту та зазначає орган, уповноважений державою здійснювати відповідні функції у спірних відносинах (п. 4 рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Вищого арбітражного суду України та Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 2 Арбітражного процесуального кодексу України (справа про представництво прокуратурою України інтересів держави в арбітражному суді) від 8 квітня 1999 року, справа N 1-1/99).

Державні інтереси закріплюються як нормами Конституції України, так і нормами інших правових актів. Інтереси держави відрізняються від інтересів інших учасників суспільних відносин. В основі перших завжди є потреба у здійсненні загальнодержавних (політичних, економічних, соціальних та інших) дій, програм, спрямованих на захист суверенітету, територіальної цілісності, державного кордону України, гарантування її державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, охорону землі як національного багатства, захист прав усіх суб'єктів права власності та господарювання тощо.

Згідно ч. 2 ст. 36-1 Закону України "Про прокуратуру" підставою представництва у суді держави є наявність порушень або загрози порушень економічних, політичних та інших державних інтересів внаслідок протиправних дій (бездіяльності) фізичних або юридичних осіб, що вчиняються у відносинах між ними або з державою. Як вбачається із ч. 2 резолютивної частини вищевказаного Рішення Конституційного Суду України під поняттям "орган, уповноважений державою здійснювати відповідні функції у спірних відносинах" потрібно розуміти орган державної влади чи орган місцевого самоврядування, якому законом надано повноваження органу виконавчої влади.

Колегія суддів звертає увагу на те, що, пунктом 6 частини другої статті 20 Закону України "Про прокуратуру" при виявленні порушень закону прокурор або його заступник у межах своєї компетенції мають право звертатись до суду із заявами про захист прав і законних інтересів громадян, держави, а також підприємств та інших юридичних осіб. Відповідно до частини четвертої статті 21 зазначеного Закону у разі відхилення протесту або ухилення від його розгляду прокурор може звернутися із заявою до суду про визнання акта незаконним.

Таким чином, прокурор може бути позивачем у адміністративній справі лише у випадку, визначеному частиною четвертою статті 21 Закону України "Про прокуратуру", в інших же випадках прокурор при зверненні до суду здійснює представницькі функції, а тому в позовній заяві повинен визначити підстави та обґрунтування представництва у суді інтересів держави, особу чи орган, які представляє (Аналогічна думка з цього приводу викладена в інформаційному листі ВАСУ від 11.01.2010 N 14/05/13-10).

З матеріалів справи вбачається, що звертаючись до суду з даним позовом в інтересах держави, заступник прокурора м. Києва не обґрунтував в чому саме відбулося чи може відбутися порушення матеріальних або інших інтересів держави, не вказав про необхідність їх захисту та невірно зазначив орган, уповноважений державою здійснювати відповідні функції у спірних відносинах, з огляду на що суди дійшли помилкового висновку про правомірність та обґрунтованість заявлених прокурором позовних вимог.

Згідно ст. 229 КАС України суд касаційної інстанції має право скасувати судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій та ухвалити нове рішення, якщо обставини справи встановлені повно і правильно, але суди першої та апеляційної інстанцій порушили норми матеріального чи процесуального права, що призвело до ухвалення незаконного судового рішення.

Колегія суддів прийшла до висновку, що обставини справи встановлені повно і правильно, але суди першої та апеляційної інстанції порушили норми матеріального та процесуального права, що призвело до ухвалення помилкового судового рішення.

Керуючись статтями 222, 225, 229, 230, 232 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів **постановила**:

Касаційні скарги Київської міської ради та ТОВ "Янтра" задовольнити.

Постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 24 листопада 2010 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 10 березня 2011 р. скасувати, ухвалити нове рішення.

В задоволенні адміністративного позову заступника прокурора м. Києва в інтересах держави в особі Державного комітету України із земельних ресурсів до Київської міської ради про визнання протиправним та скасування рішення Київської міської ради від 26.02.2010 року N 72/3510 відмовити.

Постанова набирає законної сили з моменту проголошення і оскарженню не підлягає, але може бути переглянута Верховним судом України з підстав, в порядку та у строки, визначені ст. ст. 236 - 239-1 КАС України.

Судді:

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2021
© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2021

КИЄВ^VЛАСТЬ